

DE BRUG

een uitgave van

DOCHTERS VAN O.L.V. VAN HET H.HART en de MISSIONARISSEN VAN HET H.HART

No. 1 MAART 2009

VERSCHIJNT DRIEMAANDELIJKS

100-Jarige aanwezigheid van de Nederlandse MSC in de Filipijnen

Dit jaar (2008) kwam onze Generaal Overste, Mark McDonald 8 december op bezoek bij de MSC in de Filipijnen. Hij deed dit om samen met zijn medebroeders de 100ste verjaardag te vieren van hun aanwezigheid in de Filipijnen. De eerste acht Nederlandse missionarissen van het Heilig Hart arriveerden in 1908 in Surigao. Bij gelegenheid van dit feest hielp Mark McDonald alle feestvierders uit de droom dat deze Nederlanders ook de eerste msc'ers zouden zijn die met Filipino's in aanraking kwamen. Deze eer komt echter toe aan een Italiaanse msc'er.

Zowat 23 jaar eerder, in 1885, werkte mgr Henri Verjus (Verius) msc al met Filipino's. Van deze missiebisshop is in Rome reeds het proces van zaligverklaring ingeleid. De hele Congregatie kent deze bisshop Henri Verjus. Mark McDonald vond het zinvol op het grote feest in Surigao, Henri Verjus uit het verleden terug te halen. Hij liet ons zien hoe toen al diens werk onder de Filipino's voor Gerechtigheid en Vrede, deel was van onze zending.

Wie is Monseigneur Henri Verjus?

Mgr Henri Verjus werd geboren te Oleggio (Italië) 26 mei 1860. Om missionaris te worden werd hij opgenomen in de opleidingsschool 'Het Klein Liefdewerk van het H.Hart' (nabij Issoudun in Frankrijk). Hij werd kloosterling msc'er en te Rome priester gewijd in 1883. In 1884 vertrok hij naar de missie en bezette als eerste missionaris dat onmetelijke en nog woeste eiland

*Mgr Henri-Stanislas Verjus msc
26 mei 1860 – 13 november 1892*

van Oceanië: Nieuw-Guinea. Daar is hij de grondlegger geworden van het missiewerk. Zeven jaren lang heeft hij de haast onhoudbare strijd gekend tegen honger, dorst, koorts, muskieten, stormen en schipbreuk en daarbij nog de veel pijnlijker strijd tegen mensen. Slechts 29 jaar oud werd hij tot Coadjutor gewijd van zijn bisshop, de apostolische Vicaris van Nieuw-Guinea. In 1892 werd hij voor de belangen van zijn missie terug geroepen naar Europa. Maar uitgeput van vermoeienis door zijn heldhaftig apostolisch leven, verzwakt door aanhoudende koorts, moest hij het enige offer, dat God nog van hem vragen kon, brengen: te sterven ver verwijderd van zijn missie: 32 jaar

Van de redactie

Mensen die geschiedenis schrijven staan toevallig aan de goede kant. De schrijvers van deze uitgave schrijven geschiedenis en staan zo ook aan de goede kant. Pater Generaal voorop, gevolgd door pater Provinciaal en onze correspondent uit Engeland. Na hen volgen dit keer nog twee mensen die ons familiealbum verrijken.

De laatste schrijver is een dichter, hij herinnert er ons aan dat wij met z'n allen behalve dienaren ook vrienden worden genoemd en aan de goede kant staan. De handtekening van degene die ons zo noemt staat er bij: Johannes 15, 12-17.

Wij wensen u een prettig leesplezier!

oud, op 13 november 1892, in zijn geboorteplaats Oleggio.

Missionaris onder Filipino's

In verband met het 100-jarig feest in de Filipijnen heeft Mark McDonald in de archieven gevonden dat:

"Mgr Verjus op Thursday Eiland verbleef, zijn verblijf zou zo lang duren als nodig zou zijn om alles bijeen te brengen wat stoffelijk onmisbaar was om zich in Nieuw-Guinea te installeren. Maar het verblijf duurde ongeveer vier maanden lang wegens de moeilijkheid om een schip te vinden. Verjus benutte deze tegenslag om vriendschap te sluiten met zowel de plaatselijke bevolking van het eiland, als met de vele Filipino's (vooral uit Manilla), die zich daar gevestigd hadden en aangetrokken waren door het vooruitzicht op boerderijen te werken, te vissen en te duiken naar parels die te vinden waren op de koraalriffen

In de eetzaal van het MSC-huis troffen medebroeders elkaar. Een glas koel bier wekte herinneringen, verhalen en tal van ervaringen los...

Alle aanwezige MSC'ers werden uitgenodigd in de burelen van de burgemeester van Suragao. Op de voorgrond zaten de generaal overste, pater Mark McDonald msc en pater Ben Verberne msc, provinciaal overste van de Nederlandse Provincie.

van de Torres zee-engte. Gebruikmakend van hetgeen hij zich van het Spaans herinnerde en van de elementaire kennis van het Engels dat hij gedurende de reis geleerd had, begon Verjus zich te interesseren voor de Filipino's. Hij organiseerde op iedere vrijdag een avondlijke kruisweg, een zondagsmis om 10.00 uur en andere gelegenheden om te preken.

De jonge missionaris was vooral getroffen door de armzalige conditie van de Filipino's en autochtonen, alsook de mensonwaardige manier waarop zij uitgebuit werden door hun werkgevers, zonder dat zij enige waarborg hadden op welke soort van wettelijke bescherming ook...."

De uitdrukkingen waarmee Verjus het triestig lot van de Filipino's en de autochtonen beschrijft, geven ons een nieuw en wonderlijk beeld van hem als kloosterling en priester. Wegens de bezorgdheid die hij tot dan toe aan de dag gelegd had voor zijn eigen geestelijk leven, was hij onwetend

gebleven over de werkelijke toestanden in het leven van vele mensen.

Jeugd... Jeugd... vooral veel jeugd vierden mee met 100-jaar MSC in de Filipijnen.

Geconfronteerd met een nieuwe en pijnlijke omgeving, zoals hij die nooit tevoren ervaren had en wiens bestaan hij mogelijk niet eens vermoed kon hebben, kreeg hij oog voor de aanblik van het kwaad van de sociale werkelijkheid rond hem en reageerde hij met toorn en medelijden op de kwalen en het lijden dat hij zag. Zijn boosheid richtte zich op de personen die andere mensen deden lijden. Zijn meeleven betrof de slachtoffers van onrechtvaardigheid.

Nabeschouwing

Om dit punt beter te begrijpen is het nuttig te weten dat de missionaris die zich zo uitdrukt nog geen 25 jaar oud is...

Mark McDonald nodigde iedereen uit om na te denken over de belangrijkheid van het werk voor Gerechtigheid, Vrede en Integriteit van de Schepping. Dit is geen bezigheid die slechts enkele medebroeders aanbelangt. Het maakt deel uit van ons charisma en van onze geschiedenis. Naast monseigneur Verjus waren er honderden MSC-broeders, priesters en bisschoppen die dit beleefden als een deel van hun missionaire dienst. Hun harten werden bewogen door het zien van gelijk welke onderdrukking of onrechtvaardigheid. Zij klaagden op profetische wijze dit soort onrecht aan en, bovenal, zij bleven deel uitmaken van het volk waartoe zij gezonden werden.

Piet Rosenhart

Amam Bekai, een thuis met een ontfermend hart

“Na de dood van mijn man verhuisde ik naar een dorp, een dag lopen hier vandaan”. Met een diepe zucht begint Sofia haar verhaal. Ze is een jonge Papua-vrouw, die ondanks Aids probeert haar leven weer op te pakken. Aids-remmers helpen haar een normaal leven te leiden. Sinds kort is ze opnieuw getrouwd. De zorg voor haar twee jongere broers in Merauke – eten, kleren, een schooluniform en vooral de opvoeding dag in dag uit – is teveel voor haar.

Kinderen met HIV

Het verhaal van Sofia is het zoveelste drama van een gezin dat door Aids uit elkaar valt. Met een paar woorden vertaalt Kees de Rooij wat Sofia mij met handen en voeten probeert uit te

Kees de Rooij msc met een van de bewoners van Amam Bekai.

leggen. Dan vertelt hij hoe een gesprek met haar hem indertijd over de streep getrokken heeft om een opvang te beginnen voor kinderen, waarvan de ouders besmet zijn met Aids. Niet lang daarna zette hij de deur open ook voor kinderen die zelf besmet zijn met het HIV-virus. Vandaag vinden ongeveer negentien van hen een voorlopig onderdak in *Amam Bekai*, dat betekent: *“een thuis met een ontfermend hart”*.

Definitief onderkomen

Kees de Rooij msc is klein van stuk. Hij gebaart met grote handen en is met hart en ziel verknocht aan de inheemse Papua-bevolking. Een Tilburger, een missionaire duizendpoot, die hier sinds 1968 werkt. Vandaag, ruim veertig jaar na aankomst, is

De dagelijkse bezigheden. Daartoe behoort ook de afwas.

Kees de enig overgebleven Nederlandse msc'er temidden van dertig Indonesische medebroeders. Samen met een handvol diocesane priesters, religieuzen en tal van leken werkt hij in het aartsbisdom Merauke, dat valt onder de pastorale verantwoordelijkheid van mgr Nico Adi Seputra msc. Het gebied is verschillende malen groter dan Nederland.

Met trots laat Kees me een terrein van twee hectaren zien, even buiten Merauke. Dankzij de medewerking van vrienden in Nederland, de Rotary in Jakarta en de juiste contacten ter plaatse heeft hij de grond kunnen kopen. Wat nu nog wildernis is, wordt binnenkort bouwrijp gemaakt voor het definitieve onderkomen van *Amam Bekai*.

Een plek in de samenleving

Het belangrijkste voor Kees is echter dat zijn medebroeders in Papua besloten samen de schouders te zetten onder dit project. Daarmee heeft het initiatief toekomst, ook wanneer hij zich eventueel terugtrekt. Er is een stichtingsbestuur gevormd waarin ondermeer de MSC zitting heeft. Het eigendom van de grond is geregeld en ook de leiding van de dagelijkse opvang is in goede handen. Een MSC-broeder, Yos Manuel, en zijn

medewerkster Irene Letsoin bezitten de deskundigheid en de ervaring in het opvangen van jonge mensen. Samen vormen zij een team dat verantwoordelijk is voor de dagelijkse gang van zaken en ze hebben er vertrouwen in dat goede medische zorg, de gestage praktijk van eigen verantwoordelijkheid nemen, persoonlijkheidsontwikkeling en het leren van

's-Avonds voor het slapen gaan is er nog veel plezier.

een vak deze jonge mensen een plek zal helpen vinden in de samenleving van morgen.

Nieuw begin

Mijn bezoek aan *Amam Bekai* vind

plaats op de eerste dag van 2009. Alles wijst erop dat de zorg voor jonge Aids-patiënten in Merauke niet als een vuurpijl verdwijnt in het donker van de nacht. Nee, *Amam Bekai* is een initiatief te midden van de

Papua's: dichtbij de realiteit van hun leven, down-to-earth. Een voetzoeker en een nieuw begin tegelijk!

Ben Verberne msc

Dienaars en vrienden

tot dienaars heeft de heer ons uitverkoren
zijn eigen zending aan ons toevertrouwd
en wie hem dient is tot iets groots geboren
de glorie van de vader heeft hij ons ontvouwd

tot groter eer nog zijn wij voorbestemd
de heer heeft ons tot vrienden aangenomen
zijn hartsgeheim maakt hij aan ons bekend
een tweede ik zo wil hij bij ons komen

een vriend zo wil hij in ons leven delen
hij voedt zijn vrienden is hun dagelijks brood
en geeft zijn leven voor de velen geheel de mijne want zijn hart is groot

ik blijf hem onderdaan hij blijft mijn heer
zijn vriend ben ik nochtans en zijn gelijke
want wat hij wil en weigert en niet meer
dat wil en weiger ik om zo zijn vriend te blijken

zo zal de vriendschap in ons werkzaam zijn
en niets zal er ondoenlijk voor ons wezen
en wij dragen vruchten vol van zoete wijn
en zullen vrienden voor elkaar geen kwaad meer vrezen

Johannes 15,12-17

nico tromp msc

De Cordate Community

(Ton Zwart msc leeft met twee medebroeders in Aston, een veelkleurige wijk van Birmingham, de tweede

grootste stad van Engeland. Hij maakt deel uit van wat ze de Cordate Community noemen. "Cordate" heeft met "hart" te maken en "community" betekent gemeenschap. Ze willen een gemeenschap zijn met hart voor elkaar en met hart voor de mensen om hen heen).

nodig hoeft te bewijzen, terwijl zij nog met hun levenswerk bezig zijn.

Vrienden maken

Om daar iets over te zeggen. We vatten de doelstelling van ons wonen in Aston in drie spreuken samen: vrienden maken, bruggen bouwen en getuigenis afleggen. De bedoeling is om zoveel mogelijk vrienden te maken onder de verschillende bevolkingsgroepen die Aston rijk is: Pakistani, Bangladeshi, West-Indiërs, Ieren en Engelsen. En als we dan eenmaal die vrienden gemaakt hebben, om te proberen die bij elkaar te brengen, want normaal leven ze grotendeels langs elkaar heen. En als ons dan gevraagd wordt, waarom we dat eigenlijk doen, om dan uit te leggen dat dit tot de kern van ons christelijk geloof behoort. Of zoals Paulus het zegt in Gal. 3,28: "Er zijn geen Joden of Grieken meer, slaven of vrijen, mannen of vrouwen – u bent allen één in Christus Jezus".

Verschillende nationaliteit

Een ander verschil binnen onze eigen gemeenschap is dat we alledrie een

Opgave nieuwe lezers DE BRUG
Heeft u belangstelling voor ons werk, dan kunt u het blad DE BRUG toegestuurd krijgen als u uw naam en adres aan ons doorgeeft.

Naam.....

Straat

Postcode.....

Plaats.....

Opsturen aan:
Administratie DE BRUG
t.a.v. Sjaak Veken msc
Bredaseweg 204 A, 5038 NK Tilburg

Kan ook per telefoon (013-5430565),
fax (013-5443402)

of email smisacor@noordbrabant.net

Zie ook: www.misacor.nl

Hechte gemeenschap

We zijn maar met z'n drieën en het zou niet al te moeilijk moeten zijn om samen een hechte gemeenschap te vormen. Tenslotte hoeft ieder van ons maar met twee andere personen in huis rekening te houden. Aan de andere kant zijn er de verschillen. Ik wil niet overdrijven, want het gaat best goed met ons, maar ze zijn niet kinderachtig. Om te beginnen is er het leeftijdsverschil: Carl en Mark zijn ruim twintig jaar jonger dan ikzelf, dat is een generatie apart. Met m'n 66 jaar ben ik al met pensioen, terwijl zij, begin veertig, in hun beste jaren zijn.

Ze zijn in alles sneller en handiger dan ik en ik heb af en toe het gevoel hen maar achterna te hobbelen. Een voordeel is dat ik mezelf niet meer zo

Het gebed wordt door de leden van de Cordate-Community niet alleen beschouwd als onmisbaar voor hun persoonlijk leven maar ook als basis en ondersteuning van hun gemeenschaps-

In de zomer van 2008 ontvingen we een aantal bejaarden uit de omgeving voor een barbecue.

andere nationaliteit bezitten: Carl Tranter is Engels, geboren en getogen in Leamington Spa; Mark Van Beeumen is Vlaming en afkomstig uit een dorp in de buurt van Antwerpen; ikzelf kom uit Haarlem en ben daarmee niet alleen Nederlander maar nog Hollander ook. Als binnen Nederland de verschillen al zo gevoelig liggen, dan temeer als je met buitenlanders te maken krijgt.

Elkaar leren kennen

Achteraf bezien was ik dan ook blij met onze lange voorbereidingstijd. We hadden er een jaar voor uitgetrokken, maar omdat ons huis in Aston maar niet afgeleverd werd - de aannemer ging failliet voordat het zover was - moesten we een jaar langer in onze tijdelijke woonplaats

blijven. Die tijd gaf ons de gelegenheid om elkaar beter te leren kennen: een Vlaming is echt geen Nederlander en wil dat ook niet zijn en een Engelsman heeft z'n eigen tradities die naar zijn gevoel enorm verschillen van die op het vasteland.

Stijlverschillen

Ook als persoon waren we heel anders: psychologische testen wezen dat uit. Je praat dan over andere behoeften, andere interesses, een ander soort humor en een andere manier om met mensen om te gaan of je aan mensen op te trekken. Ieder heeft ook z'n eigen stijl en je kunt het dan in grote lijnen met elkaar eens, de stijlverschillen kunnen behoorlijk gaan irriteren als je elkaar de vrijheid

niet geeft om de dingen op de eigen manier te doen.

Levensverhaal

We hebben ook ieder een eigen levensverhaal. Carl is als Anglicaan gedoopt, maar kwam in aanraking met katholieken en vooral met de MSC, omdat de middelbare school waar hij intern was door de MSC werd geleid. Hij heeft er MSC'ers ontmoet die een blijvende indruk op hem hebben gemaakt. Op z'n achttiende jaar heeft hij zich in de katholieke kerk laten opnemen en na een paar jaar werken op een bank besloot hij om de volgende stap te zetten en MSC'er te worden. Carl is vooral actief geweest in het parochiepastoraat, eerst als pastor en daarna als vrijgestelde begeleider van toerustingscursussen in MSC-parochies. Hij heeft daarvoor een paar jaar in de Verenigde Staten gestudeerd. Met het toerustingswerk was hij nog bezig toen hij zich bereid verklaarde om deel te nemen aan het Europese MSC-project, dat toen nog op zoek was naar vrijwilligers.

Mark heeft een heel andere ontwikkeling doorgemaakt. Als Vlaming groeide hij wel op in een katholiek gezin, maar toen de kinderjaren voorbij waren hield hij het geloof wel voor gezien. Zijn opleiding wees ook helemaal niet in de richting van het priesterschap. Hij werd electriciën en vond werk als een onderhoudsmonteur in een ziekenhuis. Ondertussen had hij ook verkering gekregen en leek bestemd om een gezin te stichten. Maar hoe het kwam weet hijzelf niet, maar hij bleef die hang voelen naar die wereld achter de zichtbare werkelijkheid, die alles samenhang en richting geeft. Dit leidde ertoe dat hij zijn leven omgooide, weer in de parochie actief werd, voor het priesterschap koos en uiteindelijk bij de MSC terecht kwam. Twee jaar van zijn theologische opleiding bracht hij door op de Fiji-eilanden aan de andere kant van de wereld, eerst in een opvanghuis voor straatkinderen en daarna in een afgelegen plattelandsparochie. Terug in België kwam hij te werken in een project voor dak- en thuislozen in Brussel en in 2004 werd hij tot priester gewijd. Ondertussen was er al sprake van een Europees MSC-project en Mark was de eerste die ervoor vrijgesteld werd.

M'n eigen levensverhaal heeft een heel ander verloop. Als jongen van twaalf jaar ging ik naar het kleinsemi-

narie van de MSC in Driehuis, waar een ver familielid leraar was. Ik liep de hele opleiding door van gymnasium, noviciaat, filosofie en theologie totdat ik in 1967 priester werd gewijd. Het jaar daarna vertrok ik naar de Filipijnen, waar ik meer dan twintig jaar gebleven ben en de hele regeerperiode van President Marcos heb meegemaakt. Na m'n terugkeer in Nederland ben ik nog even actief geweest in het industriepastoraat in Rotterdam, voordat ik tot provinciale

overste gekozen werd van de Nederlandse MSC-provincie. Dat heb ik twaalf jaar gedaan en wilde toen heel iets anders dan een leidinggevende taak binnen de eigen kring. Omdat het Europese project nog een man tekortkwam, heb ik me als laatste aangemeld.

Gemeenschap niet vanzelfsprekend
Andere levensverhalen, andere karakters, andere nationaliteiten, andere mensen dus! Het laat zien dat ge-

meenschap geen vanzelfsprekendheid is, je moet er aan werken en er de tijd voor nemen. Het is niet alleen belangrijk voor onszelf, dat we op een prettige manier met elkaar omgaan. Het behoort ook tot de kern van onze missie: als je vrienden wilt maken, bruggen wilt bouwen en van je geloof wilt getuigen, moet je eerst zorgen dat onder elkaar te doen. Als het daar niet lukt, vergeet het dan maar om het naar buiten te proberen.
Ton Zwart msc

MSC-Familie-Album

Toon Helmer

Toon heeft zijn leven 49 jaar gedeeld met Jo Ketelaars. Zij werden de ouders van een zoon en twee dochters. Helaas stierf Jo vorig jaar september. Tot nu toe doet Toon vrijwilligers werk op "zijn" Maria-school in Hapert. Hier volgt zijn bijdrage uit een ver verleden.

Toen mij via De Brug gevraagd werd een bijdrage te leveren aan het MSC-Familie-Album bij gelegenheid van het 150-jarig bestaan van de Congregatie kwam mij de klassenfoto van mijn rhetorica in 1949 onder ogen. Daar staan twaalf leerlingen met hun klassenleraar op. Na die zomervakantie kwamen er acht terug en die begonnen in Berg en Dal aan hun noviciaat.

Het kleinseminarie begon in Hilvarenbeek, in 1943. Omdat het grote huis in Tilburg voor de helft bezet was om Duitse soldaten te huisvesten, zaten de eerste drie leerjaren in Hilvarenbeek.

Kleinseminarie

Het leven op het seminarie was redelijk hard. De eerste jaren waren het ergst. Hoe langer je meedraaide, hoe leuker het werd. Je moest wennen aan intensief samen wonen, samen leren, samen ontspannen, samen op een slaapzaal slapen. Het was een strak gereguleerd leven. Voor velen was dat heel heilzaam: je hoefde niet te beslissen om je huiswerk te gaan maken, dat werd voor je beslist. Dat ik in mijn kleinseminarietijd redelijk succesvol studeerde dank ik zeker aan dit systeem.

En behalve aan kennisontwikkeling

werd er ook aan vorming gedaan: culturele vorming en karaktervorming natuurlijk. Al die jonge individualisten moesten in één richting leren denken en doen. Met mij was dat een probleem gezien het feit dat de overste onder een rapport schreef: "gaat te veel zijn eigen gang".

Pater Grol gaf ons de eerste jaren Latijn, onder het motto "duc in altum", ga er tegen aan! Pater van Gorp gaf ons Frans. Bij mijn afscheid van Tilburg zei hij: "Je bent erg sociaalvoelend, zorg dat dat blijft". Een mooie eigenschap, soms lastig. Via de KVP, want daar begint het mee in een katholieke gemeenschap, en later de VVD ben ik uiteindelijk bij de PVDA en Groen Links terecht gekomen. Behalve wiskunde gaf Pater Sars ons godsdienstles en daarbij uitleg over het 6^e en 9^e gebod. We mochten alleen luisteren en geen vragen stellen. De uitleg was zo cryptisch dat wie vòòr de les niet op de hoogte was dat na de les nog steeds niet was, geheel conform de geest van die tijd: je mocht ze vooral niet op verkeerde gedachten brengen.

De tijd van toen. De meesten gingen toen nog niet op vakantie. Naar een Nederlandse badplaats mocht je alleen met je ouders, naar een Belgische badplaats mocht je zelfs niet met je ouders. Allemaal merkwaardig met de ogen van nu. Je leerde er natuurlijk veel waar je thuis nog nooit van gehoord had, met ouders die zelf niet gestudeerd hadden.

Van Pater van Doornik kregen we Engels en hij bracht ons liefde bij voor Dickens: Hij las ons voor uit *David Copperfield*. Levendig herinner ik

me de geschiedenislessen van pater van Helvoirt.

Grootseminarie

De mooiste herinneringen heb ik aan Berg en Dal. Daar werden we tot kloosterlingen gevormd door pater Kouw, een oud-missionaris van Java. We werden vooral getraind in gehoorzaamheid en nederigheid. Na zes studiejaren in Tilburg was Berg en Dal een ontspannende tijd: je liet het over je heen komen. We woonden in een prachtige omgeving en daar genoot ik van.

Toen kwam ik in Heino voor twee jaren filosofie-studie. Je leerde daar ook logisch denken en je kreeg bijbelles.

Daar leerde ik Louis van Rijen kennen die ik later in het onderwijs weer mocht ontmoeten. Helaas kwam ik daar in het eerste jaar ook pater de Lepper tegen, als overste: hoe ben jij hier terecht gekomen? Jij hoort hier niet. Dat waren zijn eerste woorden bij ons eerste gesprek.

Andere weg

In 1951 brachten de Mus en ik mijn klasgenoot Harrie naar de trein en in het voorjaar van 1952 brachten Eugène en Frits mij naar de trein. Hun ouders gaven me in de eerste maanden wat opvang. De moeder van Frits leerde me koffie, lekkere koffie zetten.

Ik had goed gestudeerd en een goede vorming gekregen, maar met mijn 22 jaar was ik nog totaal wereldvreemd: net een jong kalf voor het eerst buiten. Waar liggen mijn grenzen? Ook dat heb ik in versneld tempo geleerd. Ik ben in het onderwijs

gegaan en heb uiteindelijk zuster Cécile van de Vrande, ja een zus van pater Louis van de Vrande, als hoofd opgevolgd aan de Maria-school in Hapert. Met pater van Geloven heb ik nog een aantal jaren in Tilburg de broederschap van oud-studenten begeleid.

En toen kwam eind zestiger jaren de grote omwenteling. Maar wát er ook veranderd is: de kennis en vorming die je gekregen hebt blijft. Het is net als met de pastoor, die van een doeping later het verzoek kreeg zijn naam in het doopboek door te halen omdat hij er niet meer bij wilde horen. De pastoor schreef terug: ik heb het doorgehaald maar het blijft toch, zoals u weet.

Gelukkig is het gebeven en ik heb er mijn voordeel mee gedaan.

Ook houd ik me op de hoogte van de MSC in Nederland. *Toon Helmer*

Kees Bornewasser

Kees Bornewasser

Kerkmusicus, geboren 1925,

Oud-leraar Conservatoria

Amsterdam/Alkmaar,

geassocieerd met de MSC binnen de groep IJmuiden.

Het begin en de sfeer

In december 1949 kreeg ik in Bloemendaal, waar ik een jaar tevoren als dirigent-organist na mijn eindexamen aan de Kerkmuziekschool te Utrecht mijn praktijk begonnen was, een telefoontje van Pater Piet de Bruin († 1968) om over orgellessen aan het kleinseminarie te Driehuis te komen praten. Met Pater Vugts, toenmalig overste, werd mijn aanstelling geregeld. Mijn eerste leerlingen waren Nico Tromp, Lex Degenhart terwijl ook Jules van Weerdenburg een aantal lessen nam. Het tekende al onmiddellijk de sfeer dat ik vanwege het tijd-stip van de lessen tussendoor een broodmaaltijd aangeboden kreeg. Een jaar later kwam ook Kees Böhm erbij en langzamerhand groeide het

aan-tal leerlingen, onder meer met Gerrit Janssen, die daar na zijn priesterwijding kwam. Ook kwam ik meer in contact met Piet de Bruijn, voor wie ik in de loop der jaren een aantal composities maakte, die onder meer tijdens K.R.O.-misuitzendingen en in het programma "de Zingende Kerk" werden uitgevoerd.

Bezoek aan Manado

Toen deze Apostolische School in 1970 moest sluiten vertrok Gerrit Janssen een jaar later naar het kleinseminarie Kakaskasen in Manado, waar ik hem drie keer bezocht heb, lessen en uitvoeringen gaf en meewerkte aan de oprichting van "Musica Sacra", dat nu door de oudleerling Harry Singkoh msc geleid wordt, na zijn zeer succesvolle beëindiging van studies aan de Gregoriana te Rome.

Geassocieerde in wording

Inmiddels had ik zeer veel MSC'ers leren kennen, bezocht regelmatig het huis aan de Herenlaan in IJmuiden, werd daar uitgenodigd bij jubilea, Kerst- en Paasdiners die door zr Cor Minnebo zo goed verzorgd werden. Toen in 1991 ook dit huis gesloten moest worden werden zr Cor en ik door de toenmalige provinciaal Ton van Santvoort officieel "geassocieerden" van de kring IJmuiden genoemd en tot op de dag van vandaag zijn wij dit nog. Wij maken de vergaderingen mee, ook bijzondere bijeenkomsten zoals al twee keer het bezoek van de generaal, Kerst- en Paasdiners en ook een aantal keren de bijeenkomst met de spiritualiteitscommissie in Almere.

Spirit van de MSC

Vooraf hier mag ik ontdekken hoe de geest van de MSC mij raakt en dat mijn eigen meditatievormen door deze geest mede gevoed worden. De MSC is een grote steun in mijn ongehuwd bestaan, wel iets minder actief dan in eerdere jaren, maar waar ik de kerkmuziek nog steeds mag blijven dienen. Dank aan vele vrienden en bekenden dat ik hen heb mogen leren kennen!

Een band van 50 jaar

Ik vond het een hele eer, dat mijn 50-jarig verbond met de congregatie in 2000 gevierd mocht worden, een feestelijke bijeenkomst in Alkmaar met kringgenoten maar ook met de provinciaal en anderen van buiten onvergetelijk, dank zij de organisatie van onze coördinator Otto Bosse msc.

Voor u gehoord

Ik kijk naar Hour of Power, een mooi verhaal wat hij vertelt wil ik u niet onthouden.

Een vader en een zoon houden van kunst. Ze zijn arm maar gaan geregeld naar exposities. Ze kopen op een keer bij een veiling een goedkoop schilderij. Later blijkt het een Monet te zijn. Jaren hangt het boven de schoorsteenmantel. De zoon wordt opgeroepen voor Vietnam en sneuvelt. De vader ontvangt per post een geschilderd portret van zijn zoon. Zijn beste vriend heeft het gemaakt, daar in Vietnam. De vader haalt Monet van de muur en hangt het schilderij van zijn zoon daar. Wanneer de vader overlijdt, wordt er een veiling gehouden. Rijke mensen komen er op af, voor Monet natuurlijk. De veilingmeester begint met de eerste twee schilderijen. Voor het schilderij van de zoon begint hij met 100 dollar te bieden maar niemand reageert. Hij verlaagt en vraagt 50 dollar. Iemand achterin roept: "10 dollar wil ik er wel voor geven". De veilingmeester vraagt: "Niemand meer dan 10 dollar? Oké, u kunt het voor 10 dollar krijgen. Dan gaan we nu naar het meubilair". Maar de mensen roepen dan: "Nee, nee, nee, nu komt Monet"! De veilingmeester zegt dan: "Nee, de vader heeft voor zijn dood beslist, wie het schilderij van mijn zoon koopt, krijgt Monet erbij want... die twee schilderijen horen bij elkaar"! Na dit verhaal volgde er een lange stilte en toen een applaus.

Francette A. van Oosterhout

In Memoriam

Zr Corlies Oudendijk

* 04-03-1930

te Driehuis

♥ 02-02-1954

+ 02-12-2008

te Tilburg

Na haar professie werkte zr Corlies enkele jaren bij kinderen – in de vakantiekolonie te Rijs en in St. Godelieve, Goirle. Daarna kreeg ze een

benoeming voor de missie in het toenmalige Irian Jaya. Ze werkte er voornamelijk in het internaat en gaf nailessen aan de huishoudschool. Ze was in Merauke, Kimaam, Mindipitana en Kepi. In Kepi kreeg ze een ziekte en moest naar Nederland. Ze herstelde en in 1983 ging ze met drie medezusters naar Almere, om daar een nieuw werkterrein te openen. Een parochie moest er van de grond komen en daarin hebben de zusters een belangrijke rol gespeeld. In maart 2007, kreeg ze een ernstig ongeluk. Buiten verwachting herstelde ze opnieuw, maar ze was toch niet meer in staat om naar Almere terug te gaan. Na een tijd werd ze opnieuw ernstig ziek en toen begreep ze, dat het niet lang meer zou duren. Zr Corlies was heel dankbaar dat leken intussen haar taken hadden overgenomen. Haar laatste levensfase was een voortdurend loslaten en daardoor kon ze veel voor anderen betekenen. 'Ik heb een prachtleven gehad en dat geeft mij rust', hoorden we haar herhaaldelijk zeggen. Zr Corlies, sterke vrouw, we zijn je dankbaar voor het prachtige voorbeeld dat je voor ons was. Nu mag je Hem zien naar wie je met heel je hart verlangde. Rust in vrede.

Zr Annemarie Rijnen

* 23-02-1923
te Oirschot
♥ 02-02-1948
+ 29-12-2008
te Tilburg

Zuster Annemarie groeide op in een katholiek gezin met vier kinderen. Kort na haar Eeuwige Geloften, werd ze met enkele andere zusters uitgezonden naar Java. Hier deed ze huishoudelijk werk in Tegal, Jakarta en Cilacap. Toen ze in 1967 voor de tweede keer op vakantie kwam, bleef ze voorgoed in Nederland. Ze werkte zestien jaar in Goirle, eerst in de keuken, en later in de wasserij. Daarna verhuisde ze naar Stein, hier kreeg ze de taak van kosteres. Toen Stein werd gesloten verhuisde ze met enkele zusters naar Nijmegen, maar twee jaar later kwam ze naar Tilburg. Toen haar geheugen haar in de steek begon te laten, kreeg ze een plaatsje in ons KloosterVerzorgingsHuis. Zr

Annemarie was steeds een gezellige klant op de Huiskamer, ze was blij en had gevoel voor humor. Ze zong heel graag en tot in haar laatste dagen zong ze mee. De laatste weken werd duidelijk dat er iets aan mankeerde, maar ze kon het zelf niet meer aangeven. Vlak na Kerstmis werd ze erg ziek en er werd bij haar gewaakt. Haar leven ging als een kaarsje uit. Moge Maria, met wie ze zo 'n hartelijk contact onderhield, haar brengen bij haar Zoon, om eeuwige vreugde en vrede te genieten.

Kees van der Linden

* 12 juli 1914
te Utrecht
♥ 21-09-1935
✕ 10-09-1953
+ 14-01-2009
te Tilburg

Kees heeft hard gewerkt voor de Kerk in Indonesië en voor de Indonesische MSC-Provincie in het bijzonder. Hij sprak graag over deze mooie jaren. Kees vertrok in mei 1947 als aalmoezenier. Uit al zijn verhalen blijkt hoe betrokken hij was bij de militairen, maar evenzeer bij het volk van Indonesië. Hij hield van mensen ongeacht kleur, afkomst of godsdienst. Jaren later spreken de jonge militairen van toen en de legerleiding met respect over 'aalmoezenier van der Linden'. Met dat zelfde respect spreken later ook zijn parochianen over hem. Terug in Nederland verricht Hij pastoraal werk in Rotterdam en is trouw aanwezig op de bijeenkomsten van de Indië-gangers. Ook begint hij opnieuw theologische boeken te lezen. Voor hem ontstaat er een nieuw godsbeeld en een nieuwe kijk op de historische Jezus. Degenen die hem in de laatste periode hebben leren kennen weten van zijn worsteling met deze nieuwe beelden. Het was boeiend om met hem in gesprek te gaan en zijn visie te horen. De eerlijkheid gebiedt dat al deze nieuwe inzichten hem ook menigmaal aan het twijfelen hebben gebracht. Toch is hij trouw gebleven aan zijn en onze God, aan Jezus Christus en aan ons allen die naast hem stonden en met hem meeleefden. Ongetwijfeld mag Kees nu leven in het Licht en de Vrede van zijn en onze God.

In de familie van de Dochters van O.L.Vrouw van het H.Hart zijn overleden:

Mevr.N. Zoontjens-Kilsdonk, schoonzus van zr Benedicte Zoontjens.
Mevr.A.Hooijen-Vincent, zus van zr Silvestra Vincent.
Mevr.A.Verschuren-Verhulst, zus van zr Delphina Verhulst.
Dhr.A.van der Kamp, broer van zr Antonia van der Kamp.
Dhr.P.van Mol, zwager van zr Adriana M.Lavrijssen.
Dhr.J.Verhulst, broer van zr Delphina Verhulst.
Dhr.A.Verhulst, broer van zr Delphina Verhulst.
Mevr.A.Lenders-Geurts, zus van Zr Willibalda Geurts.
Dhr.D.Vandenbossche, zwager van zr Katrien van Gompel.
Dhr.T.Hendriks, zwager van zr Nicola Nissink.

In de familie van de Missionarissen van het H.Hart zijn overleden:

Mevr.A.C.T.Hoogeduin-Vonk, zus van Jan Vonk, Tilburg.
Dhr.F.Corten te Meerssen, zwager van Jo Geuskens, Tilburg Notre Dame.
Dhr.J.Schilder te Egmond-Binnen, Zwager van Jacob Kuijs, Tilburg Oloflaan.
Dhr. T.C.J. Grooten te Schaijk

Colofon

Redactie:
Zr Elisabeth Verschuren fdnsc
Zr Esther Baselmans fdnsc
Sjaak Veken msc
Gerrit te Wierik msc
Piet Rosenhart msc, eindredacteur

Correspondentie:
Redactie en Administratie DE BRUG
Bredaseweg 204A,
5038 NK Tilburg
Tel.013-5430565
fax 013-5443402
Email smisacor@noordbrabant.net
Website-FDNsc www.fdnsc.org
Website-MSc www.misacor.nl

Giro: 1070475 t.n.v. Missiehuis Tilburg

Lay-out: Han Janssen, Vught

Druk:
Verdivas Communicatieproducties
Tilburg

ISSN 0167-1421